

Jankovi Slávikovi k stým narodeninám

Milý Janko,

tak sme sa spoločne dočkali tvojej vytúženej stovky. Priali sme Ti a Ty si nezapochyboval, že stovku dosiahaš. Pri oslave Tvojich 97. narodenín vznikla zábavná situácia. Spievali sme: „*Sto lat, sto lat nech žije nám...*“. Po chvíli si sa so smiechom urazil: „*Tak ja mám dobrých kamarátov, ktorí mi prajú len tri roky života.*“ Dôkaz toho, že sme Ti úprimne priali, je, že si sa tých sto rokov dožil. A je to aj tým, že s Tebou aspoň raz do týždňa chodievame na turistiku, aby si nestratil kondíciu.

Iste, niekto bude hovoriť o tvojej storočnej životnej púti. Iný bude rozoberať, čo si v živote dosiahol. Budú mať ťažkú úlohu. Ja som Tvoj žiak v škole aj živote. Každý žiak si rád zľahčí vec. Preto sa sústredím na jedno, aby som odhalil, prezradil tajomstvo Tvojej dlhovekosti. Si prajný človek, Janko, takže mi to dovoliš. Dlhé roky som prežil v Tvojej blízkosti. Odporoval som u Teba tajomstvo, ktoré si sám možno ani neuvedomuješ, lebo jednoducho podľa tejto zásady žiješ: *Žiť v súlade, zhode a súčinnosti so všetkými ľuďmi a všetkým, čo je okolo nás.*

Rád spomínaš na svoju manželku, s ktorou si žil roky v porozumení a láske. Tvoje deti dcéra Evka, ktorá s Tebou žije, a syn Janko Ťa počúvajú a Ty počúvaš ich. Počúvajú? Nie. Vy sa jednoducho zhodnete. Žiť v súčinnosti v zhode s priateľmi. Za tie roky, čo chodím s Tebou na turistiku, som nezažil jeden problém. Cestujem trolejbusom v Prešove a cez okno vidím, ako sa Janko v pohode rozpráva s mne známymi aj neznámymi ľuďmi. V Prešove ho snáď pozná každý, má ho rád a podebatuje s ním, lebo s každým sa zhodne. Aj k ženám si bol vždy gentleman. Moja Evka sa vždy tešila na kukuricu, ktorú si jej kúpil, keď sme šli do Tatier...

Turistický Boganča klub existuje už 35 rokov. Osvojili sme si filozofiu – niekedy sme hltali kilometre, dnes hltáme, obdivujeme len krásu. Janko a ostatní členovia aj dnes zvládnu bežne osem a viac kilometrovú túru, ktorá je už uznávaná na odznaky Turista SR. Ale či majú na taký počet túr aj nejaký odznak? Musel by byť nejaký briliantový... To, že žijeme s priateľmi ako so svojou rodinou v prírode, je nám najväčšou odmenou. Dnes sú v Boganča klube takí, čo jeden slabo vidí, druhý zle počuje, ďalší nevládze, ale všetci dohromady zvládnu hodne. Preto choď aj ty do prírody a kráčaj, koľko ešte vládzeš. Choď do výšok, kde ťa už každý pozdraví a opýta sa, či máš čaj, či si

môžete dať malý pohárik. Choďte ako my do prírody a tam spoznáte, že aj ľudia sú tam iní, nielen vzduch.

Viacerí sme Jankovi priatelia cez turistiku. Je dlhoročným členom aj KST Prešovskí turisti. Aké je Jankovo spolucítenie a súlad spoluzití s prírodou? Nad prírodou, počasím nevíťaziš, len s pokorou sa musíš prispôbiť vzniknutým podmienkam, najmä ak máš už nejaké roky.

Pôsobil si roky ako pedagóg. Chodili sme spolu po miestach, kde si učil. „*Pán profesor, ja Vás osobne nepoznám, ale viem o Vás z rozprávania mojej mamy, ktorú ste učili.*“ Takže už druhá generácia si na teba spomína, aký si bol pán profesor – a to je sila.

Na záver, milý Janko, Ti chcem za seba aj všetkých, čo Ťa majú radi a tešia sa z Tvojho jubilea a budú Ťa aj osobne pozdravovať, zapriať, aby si v takej spolupatričnosti, zhode a pohode prežil s nami ešte ďalšie roky života. Do budúca máš ľahkú úlohu. Od dnes máš znovu počítať od jednotky. Budem mať prvé narodeniny po stovke, potom druhé po stovke, atď. Ako profesor takéto počítanie ľahko zvládneš. Prajeme Ti, aby si v plnom zdraví a spokojnosti prežíval ďalšie roky s nami a spôsobom života bol pre nás aj našaľej vzorom.

Buď zdravý, Janko!

Palo Prokopovič

Zo života KST

40 rokov činnosti Klubu prešovských turistov

V činnosti Klubu prešovských turistov (KPT) sú významné dve etapy. Pre prvú je určujúci vznik Telovýchovnej jednoty OZKN v máji 1980, ktorý inicioval Ing. Dušan Toporcer za podpory vtedajšieho podnikového riaditeľa OZKN JUDr. Štefana Kravčáka. Medzi prvými odborními vznikajúcej TJ bola aj turistika. V tomto období išlo len o pretransformovanie spontánnej turistiky pracovníkov podniku na organizovanú turistiku.

Druhá etapa klubu sa začala 11. mája 2007, keď sa zánikom OZKN Prešov stratili potrebné väzby na podnik a klub sa pretransformoval na Klub prešovských turistov.

Hlavným cieľom v začiatkoch klubu bolo zabezpečiť pohybovú aktivitu pre zamestnancov OZKN. V podniku mali prevahu ženy, preto kládli dôraz na rodinnú turistiku, čo sa ukázalo ako správne. V klube bol kedysi vysoký počet detí a mládeže, tých však v posledných rokoch ubúda a percento mládeže v klube rapidne klesá.

Za štyridsať rokov činnosti KPT sa pri jeho riadení vystriedalo tridsať funkcionárov. Od začiatku bola predsedom výboru KPT Jirka Mikušová, v súčasnosti už niekoľko rokov klub vedie Ing. Alena Bodnárová.

Počet členov klubu sa pohyboval od 60 do 340 členov, v posledných rokoch je to každý rok viac ako 300 členov – KPT je najväčším turistickým oddielom v Regióne Prešov. Hlavná činnosť klubu sa orientovala na pešiu, vysokohorskú, lyžiarsku, vodnú turistiku a cykloturistiku. Celkove sa na podujatiach počas existencie klubu zúčastnilo 46 441 účastníkov, priemerne 22 účastníkov na jednom podujatí. Členovia strávili celkovo na podujatiach 3 063 túro-dní, prešli spolu 43 572 km, vystúpili do výšky

1 228 034 m a v prírode strávili 8,39 roka (pri počte podujatí 1 956 vychádza priemerne 22 km a 630 m prevýšenia na jedno podujatie!).

Pevnou súčasťou KPT bol Turistický oddiel mládeže (TOM) Prvosienka, ktorý svoju činnosť začal v roku 1985. TOM Prvosienka pracoval pri SOU Odevnom (neskôr pri SOŠ podnikania). Turistika s našimi „tomákmi“ bola vždy plná radosť, entuziazmu a elánu! „Tomáci“ každoročne pomáhali pri oprave turistických chodníkov a tiež pri sprístupnení jaskyne Zlá džura pri Lipovciach. Členovia TOM Prvosienka sa pravidelne zúčastňovali na Pretekoch turistických zdatností.

V KPT sa najviac venujú pešej turistike; organizujú sa jednodňové akcie po Slovensku, ale aj do susedných krajín – Maďarska, Poľska. Mimoriadnej obľube sa v posledných rokoch tešia viacdňové turisticko-poznávacie zájazdy, v rámci nich účastníci spoznávajú krásy vytvorené ľudskými rukami, ale aj aktívne „turistikujú“, pričom sú vzhľadom na rôznu výkonnosť turistov – účastníkov na programe aj menej náročné trasy. V rámci týchto niekoľkodňových akcií turisti navštívili množstvo pozoruhodných miest na Slovensku, ale aj v zahraničí. Navštívili Maďarsko, Poľsko, Rusko, Ukrajinu, Česko, Nemecko, Rakúsko, Francúzsko, Taliansko, Andoru, Rumunsko, Grécko.

Značnú pozornosť KPT v minulosti, ale aj teraz venuje výkonnostnej turistike. Aj preto každoročne organizuje viacdenné zápočtové cesty doma aj v zahraničí, doteraz boli v 19 štátoch, prešli 82 pohorí – boli v Julských Alpách v Slovinsku, nasledovali prechody doma - Vtáčnik, Žiar, Roháče a náročné prechody ukrajinskými a rumunskými horami, rakúskymi Alpami, turistika v Grécku, Maroku, Škótsku, Bulharsku, Škandinávií, Dolomitoch a Španielsku – Santiagu de Compostela. V posledných rokoch patrí KPT vo výkonnostnej turistike k najlepším na Slovensku!

◀▶▶ Členovia Klubu prešovských turistov na spoločných akciách

Veľká účasť je vždy aj na zimných podujatiach, aj keď sa vždy nejedná o bežeckých lyžiarov, ale popri „bežkároch“ účastníci na zimných akciách absolvujú pešiu turistiku alebo sa venujú zjazdovému lyžovaniu. Začiatkom jari KPT organizuje rozlúčku so zimou – karneval na snehu na Chate na Zelenom plese alebo v Ždiari.

Mnohí členovia Klubu prešovských turistov sa zapájajú aj do aktivít vodnej turistiky v Združenom oddiele vodnej turistiky v Prešove. Rovnako sa zúčastňujú na podujatiach cykloturistiky organizovanej inými klubmi, oddielmi alebo na cyklistických vzrazoch.

KPT sa stále aktívne zapája do rôznych podujatí na pomoc prírode a turistike. Od roku 1984 sa členovia pravidelne starajú o studničky a v poslednom čase aj o údržbu pamätníka SNP na Lysej.

Dlhé roky sa v KPT venujú akciám pre deti a mládež. Veľkej pozornosti sa teší zaujímavá súťaž pre deti s názvom Poznaj svoje mesto Prešov: - „Máme radi to, čo dobre poznáme – naše krásne mesto si poznanie zaslúži“, doteraz sa zorganizovalo už 14 ročníkov, a na súťažiach sa zúčastnilo 1 196 detí.

Prajeme si, aby v našom kolektíve bolo vždy PRIATELSTVO, aby sme vnímali KRÁSU prírody a aby sme na TURISTIKE nachádzali vždy silu a optimizmus do dní budúcich a radostných.

text: Jirka Mikušová
foto: archív KPT

Sto rokov organizovanej turistiky v Ružomberku 1919 – 2019

Ružomberok a ružomberští turisti si 13. apríla 2019 pripomenuli významné výročie – 100 rokov od založenia ich miestneho Tatranského spolku turistického (TST), prvého spolku v meste, ktorý sa zaoberal výlučne turistikou. Ružomberký spolok vznikol ako jedna z prvých sekcií TST, ten založila v Liptovskom Svätom Mikuláši skupina turistických nadšencov 19. januára 1919, teda ani nie tri mesiace po vzniku Československej republiky. Bol pri tom aj jeden Ružomberčan – JUDr. Igor Makovič, ktorého zvolili do prvého výboru za revízora. Tento fakt je nielen zaujímavý, ale má i historický rozmer.

TST v Ružomberku bol úradne riadne zaregistrovaný spolok. Spomínam to preto, že neskôr sa v turistickej tlači objavili celkom iné informácie. Predsedom spolku sa stal Fedor Houdek a pri založení mal okolo 25 členov. Mená našich prvých organizovaných turistov sa až na dvoch spomenutých nezachovali, vieme len, že určite šlo o príslušníkov popredných ružomberských rodín so slovenskou orientáciou. O existencii a činnosti TST v Ružomberku existuje viacero písomných zmienok. Hlavným prameňom je časopis Krásy Slovenska, ročník 1921, o aktivitách spolku v Ružomberku píše v tom roku až štyrikrát.

Na Slovensku vzniklo postupne viacero sekcií TST, ale jeho ďalšia expanzia nehrala do karát vedeniu Klubu československých turistov (KČST) so sídlom v Prahe. KČST bol v rokoch po 1. svetovej vojne veľmi silnou, skúsenou a rešpektovanou organizáciou a po roku 1918 chcel svoj vplyv, pochopiteľne, rozšíriť aj na turisticky atraktívne Slovensko. Členom

vtedajšieho vedenia KČST slúži ku cti, že nezvolili taktiku konfrontácie, ale cestu jednaní a dohody. Oba spolky sa 9. mája 1920 dohodli na zlúčení a tento proces trval niekoľko rokov. Počas prechodného obdobia používala sekcia v Ružomberku názov Tatranský spolok turistický – odbor Klubu československých turistov. Medzníkom bol 26. február 1922, keď po necelých troch rokoch od svojho vzniku sekcia TST zanikla a zostal Odbor KČST, ktorý v Ružomberku existoval v rokoch 1922 až 1939.

V zložitom vojnovom a povojnovom období 1939 – 1949 boli turisti v meste organizovaní spolu s lyžiarimi, vodákmi, horolezcami a fotografmi v Klube slovenských turistov a lyžiarov (KSTL). Po direktívnom ukončení tejto organizácie pôsobili turisti v meste v rámci TJ Sóllo a TJ Slovan (1949 – 1952) a potom 37 rokov najmä pod záštitou textilky v TJ Ružomberok a TJ BZVIL Ružomberok (1952 – 1989). V roku 1990 vstúpili naši turisti do nového KST, kde pôsobia doteraz.

Vznik TST v Ružomberku v roku 1919 predstavuje počiatok organizovanej turistiky v meste. Za uplynulých 100 rokov prešla ružomberská turistika pozoruhodnú cestu, vykonal sa mnoho záslužnej práce pri výchove mládeže, vznikli mnohé turistické, sprievodcovské a obrazové publikácie. Vyprofilovali sa tu viaceré významné osobnosti, ktoré sa stali pojmom a vošli do histórie slovenskej i československej turistiky: Ing. Ivan Houdek, PhDr. Vladimír Uhlár, stredoškolskí profesori Zdenko Hochmuth a Juraj Žovinec, Václav Rubeš, z fotografov František Šlachta a ďalší.

Jozef Hýroš

Kniha História turistiky v Ružomberku autora Ing. Jozefa Hýroša na 256 stranách formátu A4 mapuje miestnu turistickú históriu od čias rakúsko-uhorskej monarchie po dnešok. Publikácia poteší každého milovníka turistiky a histórie – je obsahovo bohatá a graficky pekne spracovaná, unikátna informáciami a dobovými fotografiami, ktoré predtým neboli nikde zverejnené. Ku knihe vydané pamätné odznaky a pečiatky sa dajú získať v rámci balíčka: kniha + odznak a pečiatky v cene 20 € + poštovné. Objednávky:

Pavol Lupták, elektriss@gmail.com, 0948 223 458.

(PL)

Cyklodominanta pod Šarišským hradom

Veľký Šariš leží na transeurópskej cyklotrase EuroVelo 11, ktorá má spojiť nielen Poľsko, Slovensko a Maďarsko, ale aj najsevernejší bod Škandinávie – Cape Nord v Nórsku s Aténami v Grécku.

Preto sa mesto Veľký Šariš začalo intenzívne zaoberať prípravou výstavby cyklomosta cez rieku Torysu už v roku 2016. Do dvoch rokov bol pripravený projekt na jeho stavbu a od apríla tohto roka slúži miestnym cyklistom aj cykloturistom. K nádhernému mostu patrí aj infraštruktúra, ako sú stojany a prístrešky na bicykle. Most je postavený z kameňa, čím pripomína hradný most a ľudia ho už začali nazývať Hradobný či Alžbetkin most podľa povestí. Na vhodný názov však mesto vyhlásilo verejnú anketu. Most má dĺžku vyše 80 metrov, šírka lávky je 3,5 metra a stredový vyhladkový pilier je 11 metrov vysoko nad úrovňou rieky Torysa. Projektovaný je na storočnú vodu a laná po jeho bokoch majú podľa technických parametrov vydržať záťaž až 500 kg na meter štvorcový. Celá stavba nového mosta pre cyklistov stála približne 950 tisíc eur, hlavná časť financií je z eurofondov, mesto zaplatilo 5 %, čo je zhruba 47 tisíc eur.

Mohutný kamenný most sa stal už veľkou atrakciou. Cyklisti si vyberajú túto trasu práve pre jeho vhodné zasaďenie pod úpäťm Šarišského hradu, jedného z najväčších na Slovensku. Na hrade pokračujú vo veľkom rekonštrukčné práce nielen na hranolovej veži, ale aj na elektrifikácii hradu.

Veľkolepý nápad architekta cyklomosta sa podaril aj vďaka náklonnosti poslancov Veľkého Šariša na čele s primátorom Viliamom Kallom. Tí veria, že sa vytvoria ďalšie zázemia a služby pre spokojnosť cykloturistov, ako sú oddychové miesta pri miestnych rybníkoch s výsadbou stromov vrátane možnosti občerstvenia.

Cyklotrasa vo Veľkom Šariši sa napája na už existujúcu cyklocestu z neďalekého Prešova. Od mlynskej lávky, čo je bývalá železničná vlečka, po ktorej chodil vlak do mlyna, ďalej pokračuje okolo Šarišských rybníkov, kde je stále rušno. Okolo polí, po nábřeží Torysy sa dá dostať k brodu riečky tvoriacej prirodzenú hranicu okresov Prešov a Sabinov. Lávka cez brod je pred dokončením. Okolie chodníka vhodne tienia mohutné vrbý. Po necelých piatich kilometroch sa dostanete od mosta do Šarišských Michalian, kde sa cyklocesta dočasne končí. Na uvedenej cykloeste je už teraz množstvo cyklistov. Po nedávnej výstavbe cykloželezničky z Prešova do prímestskej rekreačnej oblasti Sigord ľudia z tretieho najväčšieho mesta na Slovensku začali viac využívať bicykle, teda zdravšiu dopravu na kultúrne podujatia a do letného bufetu Malý Muk. Občianske združenie Čavargy tu pri vodnej nádrži organizuje opekačky, guľáše či iné lákadlá.

Keď zavítate na východ, z krajského mesta Prešov máte k dispozícii 11-kilometrovú cyklotrasu juhovýchodným smerom na Sigord, 10-kilometrovú cyklotrasu severozápadne do Veľkého Šariša a na nový cyklomost pod Šarišským hradom. Z Veľkého Šariša sa dá dostať bicyklom, no už s poriadnym stúpaním pre výkonných cykloturistov, na Šarišský hrad. To všetko sa dá na dvojkolesovom tátošovi stihnúť aj za jeden deň. Preto neobídte tieto dva skvosty cykloturistiky na našom Šariši.

text a foto: František Bednár